

Kultura

POLACY ZA GRANICĄ

Ich nazwiska są lepiej znane na świecie niż w Polsce. Czasem nie zdajemy sobie sprawy z tego, że za światowymi osiągnięciami stoją nasi rodacy. W nowym cyklu artykułów będziemy przybliżyć sylwetki tych genialnych Polaków.

Pałac w Dźodhpurze.

POLSKI ARTYSTA, KTÓRY podbił Indie

Stefan Juliusz Norblin de la Gourdain – tak brzmi pełne nazwisko artysty, który swym talentem oczarował nie tylko warszawskie wyższe sfery, lecz także indyjskich maharadzów.

Ewelina Jamka

Stefan Norblin urodził się w 1892 roku w Warszawie. Jego ojcem był znany przemysłowiec Stanisław Ignacy Norblin, a prapradziadem Jan Piotr Norblin de la Gourdain, pochodzący z Francji nadworny malarz króla Stanisława Augusta Poniatowskiego.

Ojciec Stefana chciał, by syn po zdobyciu wykształcenia – a kształcił się w Niemczech, Belgii i w Londynie – poszedł w jego ślady i zajął się rodzinną fabryką. Stefan nawet skończył Akademię Ekonomiczno-Handlową w Antwerpii, ale... wolał spędzać czas na kopiowaniu dzieł XVII-wiecznych malarzy. I chętnie podkreślał swoje francuskie korzenie.

Zdolny portrecista

Gdy Norblin po studiach wrócił do kraju, to nie zważając na opinię ojca, zaczął pracować jako portrecista. Był rozchwytywany, damy z towarzystwa ustawiały się w kolejce do jego warszawskiej pracowni. Malował popularne wtedy aktorki i piosenkarki, np. Hankę Ordonównę, Jadwigę Smosarską, Zulę Pogorzelską. Ilustrował książki, projektował reklamy, współ-

pracował z teatrami, projektował scenografie i kostiumy do filmów, zajmował się wystrojem wnętrz. Jego kariera kwitła.

Wielka miłość, a nawet... dwie

W 1926 roku Norblin ożenił się z aktorką Marią Modzelewską. Jednak małżeństwo nie przetrwało i w 1930 roku Norblin ożenił się ponownie – tym razem z Leną Żelichowską, gwiazdą rewii i kina. Lena była miłością jego życia.

To dla niej Stefan wyremontował starą farbiarnię, którą przebudował na willę. Ponoć właśnie na balkonie tej willi Lena stała jednego z pierwszych dni września 1939 roku, gdy meserszmit ostrzelał dom. Kobieta cudem uszła z życiem. Czy tak było na pewno, nie wiemy, jednak faktem jest, że we wrześniu 1939 roku Norblinowie wyjechali z kraju. Przez Rumunię dotarli do Turcji, a stamtąd do Iraku. W 1940 roku zaczęła się ich wielka indyjska przygoda...

Indyjska przygoda

Znający języki i obyty w towarzystwie Norblin poruszał się swobodnie na salonach Bombaju.

READ IT

to believe it!

Norblin called himself a 'commercial artist'. All the ladies wanted to have a portrait done by him. He painted portraits not only of actresses and singers but also of politicians (Józef Piłsudski and Edward Rydz-Śmigły).

Szybko stał się popularny wśród elit. Malował na zamówienie portrety maharadzów, malowidła ścienna, obrazy do rezydencji. W końcu dostał zlecenie marzeń – maharadza Umaid Singh zamówił u niego dekorację swojego nowego olbrzymiego pałacu w Dźodhpurze (północno-zachodnie Indie). Nie tylko malowanie ścian, lecz także zaprojektowanie wnętrz i wyposażenia. Norblin umiejętnie połączył styl

Mural, czyli malowidło ścienna, w pałacu w Dźodhpurze wykonane przez Norblina.

art déco (modny wtedy w Indiach) z tematyką indyjskiej mitologii. Jeśli zdarzy ci się zwiedzać pałac w Dźodhpurze, pomyśl, że znaczna część komnat w stylu art déco, wspaniałych murali i obrazów wyszła spod ręki polskiego artysty.

Indie okazały się dla Norblinów rajem, tam też w 1944 roku urodził im się syn. Jednak Stefanowi marzyła się Ameryka i po wojnie rodzina opuściła Indie...

Sen o Ameryce

Niestety, w Stanach Zjednoczonych Norblinom żyło się znacznie gorzej. Stefan nie był znany, robił tylko zwykłe portrety na zamówienie, a Lena – zamiast na scenie – pracowała jako manikiurzystka. Jakby tego było mało, artysta zachorował na jaskrę i tracił wzrok. W 1952 roku przytłoczony chorobą Norblin popełnił samobójstwo. Jego żona zmarła kilka lat po nim. W 2012 roku prochy małżonków sprowadzono z San Francisco i złożono w rodzinnym grobowcu na Starych Powązkach w Warszawie.

ZDJĘCIA: (PORTRETI) ARCHIVE P/L/ALAMY/STOCK PHOTO, (PAŁAC) SHUTTERSTOCK.COM, (MURAL) WWW.BRIDGEMANIMAGES.COM/PHOTOPOWER, (ARTYSTA W PRACOWNI) NARODOWE ARCHIWUM CYFROWE.